

ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΙΣΣΑ

Παρθένα μάννα, τοῦ στρατοῦ σου ἀσπίδα,
Τῶν πρώιμων μυγδαλιῶν θὰ ρέψ' ἢ ἐλπίδα,
Στοὺς βωμοὺς τῆς Ἑπίρου, ὅπου φλογίζου;
Παρθένα μάννα, ἐσώθη τὸ φεγγάρι,
Ποῦ φώταε τὴ μεγάλη σου τὴ χάρι
Κι' οἱ ἀρματωμένοι τοὺς ναοὺς φροντίζουν,

Σὲ ρημοκλήσια, ὅπου μιὰ φλόγα τρέμει
Τοῦ χλωμοῦ καντηλιοῦ σου, καὶ οἱ ἀνέμοι
Κ' ἢ βροχὴ παραδέρνουν νὰν τὴ σβύσουν
Κ' οἱ λαβωμένοι, βόγγουν γιὰ τὰ χάρδια,
Τὰ δροσοπάροχά σου, στὰ σκοτάδια,
Μεταλαβὴ τους πρὶν νὰ ξεψυχήσουν.

Κυρά, ποῦ δρόσο ἐρήγχαν τὰ μαλλιά σου,
Νὰ κοιμηθῆ ἢ σλαβιά στὴν ἀγκαλιά σου,
Ὅπου μπροστά σου ὄση εἶναι δάφνη στέκει
Κι' ὄσο λιβάνι γιὰ τὰ γόνυτά σου
Κι' ἀπ' τὴν παρηγορήτραν ὁμορφιά σου
Παίρνει ὄση χάριν ἔχει τὸ τουφέκι·

Ποῦ τὰ βαθεῖα Γιαννιώτικα περβόλια
Μοσκοβολᾶν γιὰ τὴ δική σου ἀνάσα,
Ποῦ τάμα σοῦ ἔχρυσόσανε τὰ βόλια
Καὶ ἡ ἔρημὴ πολιτεία σοῦ ἐτάχτη πᾶσα
Σὰ νύφη καὶ σὰ χίρα, ὅπου τὴ δόλια
Μοῖρα τῆς σκέπει σὲ κολόγριας ράσα,

Ἄπλωσ' τὰ χέρια στὸ χαμὸ—κι' ἄς γύρει
Ἡ χάρι σου, καθὼς σὲ πανηγύρι,
Παντάνασσα, κι' ἄς βρεῖ τὸ μονοπάτι,
Πέρα ἀπ' τὸ δρόμο, μὲ κορμιὰ στρωμένο,
Ποῦ περιμένει τὸ συγυρισμένο,
Γιὰ νὰ σὲ πάει, στὰ Γιάννενα, ἄσπρον ἄτι!

Παρθένα μάννα! τὸ πικρὸ ποτήρι
Ὅς τὴν στερνὴ τῶπιμαε στάλα· δράμε,
Ἐκεῖ, ποῦ τὰ ἴδια σπλάχνα σου ξεσκίζουν·
Ἄνοιξ' τὸ δρόμο, ἀκοίμητη, νὰ πάμε·
Ὅπου τουφέκι καὶ λιβανιστήρι·
Οἱ ἀρματωμένοι τοὺς ναοὺς φροντίζουν!
Στὸ ναὸ σου, ὅλος νὰ μπῆ ὁ στρατός σου, κάμε!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

— Εὐτυχισμένοι οἱ Μυτιληνοὶ ποῦ μαζί μὲ τὴ λευτε-
ριά τους ἔχουνε καὶ τὸ θίασο τῆς Μαρίνας Κοτοπούλη ποῦ
προχτές ἔφυγε γιὰ κεῖ γιὰ νὰ δώσει σειρὰ ἀπὸ διαλεχτά
ἔργα. Ἡ κοινωνία τῆς Μυτιλήνης εἶναι ἀρκετὰ μορφωμέ-
νη ὥστε ὁ θίασος θὰ κάνει χρυσὲς δουλιές.

ΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΩ ΚΑΙΣΑΡΙ...

Ξαναδιάβασα τὸ «Ἡρώων καὶ Μαρτύρων αἷμα»
τοῦ Ἰδα—καὶ τὸ χρωστῶ τοῦτο στὸν «Καίσαρα»
ποῦ στὸν περασμένο «Νουμᾶ» (σελ. 25 «Καὶ σὺ
Βροῦτε;») ἀπαντᾷ μὲ λόγια τοῦ Ἰδα στοῦ Βροῦ-
του τὸ Ἄνάθεμα. Τὸ ξαναδιάβασα τὸ «προφητικὸ»
βιβλίον καὶ στὸ τέλος συλλογίστηκα:

— Δὲν μποροῦσε τάχα μὲ τὸ ἴδιο βιβλίον ν' ἀ-
παντήσῃ καὶ ὁ Βροῦτος στὸν Καίσαρα;

Γιατὶ ἀλάκαιο τὸ βιβλίον, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ
τέλος, εἶναι μιὰ φτυσιὰ κατὰ τοῦ Βούργαρου καὶ μιὰ
ἐρέυνα προσεχτικὰ ποῦ τελιώνει στὸ συμπέρασμα
πὼς ἡ Μακεδονία ἔλη πέρα πέρα εἶναι Ἑλληνική,
εἶναι δικιά μας.

Ὡστόσο ὁ «Καίσαρ» βρῆκε στὸ βιβλίον αὐτὸ καὶ
στὸ Κεφάλαιο «Φυλακὴ» λόγια πειστικὰ γιὰ ν' ἀν-
τικρούσῃ τὸ Βροῦτο. Ὁ ἥρωας τοῦ βιβλίου, ὁ Ἀλέ-
ξης, κουβεντιάζοντας μὲ κάπιο Βούργαρο φυλακι-
σμένο στὴς φυλακὲς τῆς Σαλονίκης, τοῦ λέει: «ἄς
πολεμούσαμε καὶ οἱ δυὸ μαζί (Ρωμαῖοὶ δηλ. καὶ Βούρ-
γαροι), συντροφικὰ, ἄς διώχναμε τοὺς Τούρκους, καὶ
ἔπειτα εἴχαμε καιρὸ γιὰ μοιρασιές».

Ἄ, καλὰ ἴσαστε δὴ ὁ Ἰδας ἀντικρούει τὸ Βροῦ-
το. Μὰ ὑπάρχει καὶ συνέχεια καὶ ἐπὶ συνέχεια αὐτὴ
—π' ἀνάθεμάτηνε!— ὁ Ἰδας συμφωνεῖ μὲ τὸ Βροῦτο.
Καὶ δρῖστε:

«— Μοῦ φαίνεται (τοῦ λέει ὁ Βούργαρος φυ-
λακισμένος) πὼς δὲ θὰ εἶταν ἀδύνατο νὰ κάναμε κά-
ποιο συμβιβασμὸν ἂν εἶταν ἔλοι λογικώτεροι. Σὰς ἀ-
φίνουμε τοὺς δικούς σας πληθυσμούς. Ἀφίστε μας
τοὺς δικούς μας.

«— Τότε ἀφίστε μας καὶ σεῖς τοὺς πληθυσμούς
μας τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

«— Εἶναι μειονοψηφία.

«— Ἄς εἶναι, πρέπει νᾶχουν τὴν αὐτονομία
τους καὶ οἱ μειονοψηφίες, ἀφοῦ μάλιστα λέγεστε τό-
σο φιλελεύθεροι. Τὸν ἔθνομισμὸν ἑνὸς τόπου τὸν κανο-
νίζουν τὰ μεγάλα κέντρα, οἱ πολιτείες, ὁ πολιτισμὸς
ἔρχεται ἀπὸ τὴς πολιτείες, καὶ ἔταν οἱ πολιτείες εἶ-
ναι Ἑλληνικές...»

«— Δὲν μπορεῖτε νὰ παραιτήσῃτε κάθε πολιτεία ἢ
χωρὶν ποῦ κατοικεῖται ἀπὸ Ἑλληνας; τότε ἡ Μασ-
σαλία εἶναι δική σας, καὶ ἡ Ὀδέσσα τὸ ἴδιο.

— Τὴν ἴδια παρατήρησιν ἴσα ἴσα σκόπευα νὰ
σᾶς κάμω. Σεῖς θέλετε νὰ κάμετε δικὸ σας τὸ δια-
μέρισμα τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ τὸ Μοναστήρι, ἐπειδὴ
βρίσκονται μερικὰ χωρὶά ἐκεῖ ποῦ μιλοῦν τὴ μακε-
δονικὴ γλῶσσα, ποῦ τὴ λέτε σεῖς Βουργάρικη...»

Καὶ ξακολουθεῖ στὸν ἴδιον τόνο ἀλάκαιο τὸ κε-

φάλαιο «Φυλακή» γιά νά τελιώσει μέ τάθανάτα τοῦτα λόγια: «Εἶναι ἡ ζωὴ σας τὰ κομιτάτα, γιὰ τὴ Μακεδονία εἶναι χώρα Ἑλληνική. Ἄν, ἐπειδὴ εἶναι πλούσια, τὴ λυμπίζεσθε καὶ βαλθήκατε νά τὴν πάρετε, δικὸς σας λογαριασμός, ἀλλὰ ἐμᾶς θὰ μᾶς βρίσκετε μπροστά σας πάντα».

Βλέπετε παίρνω τὰ ἐπιχειρήματά μου ἀπὸ τὸ ἴδιο βιβλίο του, ἀπὸ τὸ ἴδιο κεφάλαιο πού τὰ παίρνει κι ὁ Καίσαρ καὶ σᾶς παρουσιάζω ἔτσι τὸν Ἴδα Ἰανὸ διπρόσωπο πού μέ τὰ μισό του μούτρο νά χαμογελάει στὸ Βρούτο καὶ μέ τὸ ἄλλο μισό του νὰν τοῦ ἀγγρεύει! Κι ἔμωσ ὁ Ἴδας καὶ σ' αὐτό του τὸ βιβλίο καὶ σέλλα του, καὶ σὲ ἄλ' ἀκόμα τὰ πολιτικά του ἄρθρα πού φανήκανε στὸ «Νουμά», ἓνα πρόσωπο δείχνει, μιὰ ἀρχὴ ὑποστηρίζει, ἓνα σύστημα πολιτικὸ καταστρώνει: πῶς πρέπει «νὰ κουνηθοῦμε ἐθνικά», ἀκόμα καὶ πῶς πρέπει «νὰ ἐκμεταλλευτοῦμε τὸ φόβο πού δίνουνε στὸν Τούρκο οἱ Βούργαροι καὶ νὰ κάνουμε συμμαχία μέ τοὺς Βουργάρους» —, μὴ δὲ βλέπω νὰ λείει πουθενὰ πῶς πρέπει νὰ θυσιάσουμε στὸ βωμὸ μιᾶς τέτιας συμμαχίας χιλιάδες ἄμετρες Ἑλληνικὸ πληθυσμό.

Μὰ τὸ κάτω κάτω τί σημαίνει ἂν ὁ Ἴδας διαφωνεῖ μέ τὸ Βρούτο; Ὁ Ἴδας βλέπει σὰν ποιητὴς τὰ πράγματα μερικὲς φορὲς μέσα στὰ βιβλία του κι ὁ Βρούτος τὰ βλέπει σὰν πολιτικός. Ὁ Ἴδας ἀγγραφε τὰ βιβλία του γιά νὰ κεντρίσει τὴ Φυλὴ καὶ σ' ἓναν τέτιο σκοπὸ χωράει μπόλικη ποίηση. Στὰ πολιτικά του ἔμωσ ἄρθρα ὁ Ἴδας τὸν ποιητικὸ φανὸ τὸν ἀφίνει καταμέρος καὶ μόνο τὸ πολιτικὸ μέτρο μεταχειρίζεται, μετρώντας τὰ γεγονότα καὶ τίς βλέψεις του. Καὶ ποιὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἴδα μπορεῖ ὁ «Καίσαρ» νὰ μᾶς παρουσιάσει σήμερα γιά νὰ μᾶς πείσει πῶς ὁ Ἴδας ἀκολουθώντας τὰ γεγονότα, ὅπως ξετυλιχτήκανε σήμερα, καὶ κρίνοντάς τα, δὲ θᾶφτανε στὸ συμπέρασμα ποῦφτασε ὁ Βρούτος;

Τί ἀναθεμάτιζε ὁ Βρούτος; Τὸ πῶς κλείσαμε συμμαχία δίχως νὰ συναγρικηθοῦμε πρῶτα μέ τοὺς συμμάχους μας, πού δὲν εἶναι καὶ δὲ δειχτήκανε καὶ τόσο καλόπιστοι, γιά τὴ μοιρασιά. Σ' αὐτὸ συμφωνῶ καὶ γώ, συμφωνεῖ κι ὁ Λυδὸς Ποδαβρὸς στὴν «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση» τοῦ περασμένου «Νουμά» (Ἀπ' ἀφορμὴ τὸ Ἄναθεμα» Σελ. 33), θὰ συμφωνεῖ, ἐλπίζω, κι ὁ «Καίσαρ», ὅπως συμφωνοῦνε δᾶ σήμερα ἄλ' οἱ Ρωμιοί, καὶ θᾶτανε ἀστείο νὰ διαφωνεῖ μόνο ὁ Ἴδας «ὁ μόνος πού μπορεῖ νὰν τοῦ χαλάσει τὸ Ἄναθεμα». Ὁ Λυδὸς Ποδαβρὸς μάλιστα, κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ βάζει τὸ ζήτημα περίφημα καὶ δικαιώτατα στὴ θέση του: «Τὸ ἀρχικὸ καὶ σοβαρότατο λάθος, λείει, εἴταν ἡ ἔλλειψη συμφωνίας μέ τοὺς συμμάχους στὴ μοιρασιά. Ἐξόν, ἂν βρέθηνε

ἡ Κυβέρνηση σὲ τέτια περίσταση, πού δὲν μποροῦσε νὰ κάνει ἄλλιως, ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΔΕΝ ἸΠΑΡΧΕΙ ΛΑΘΟΣ» — κ' ἔτσι δὲ χωρεῖ κι Ἄναθεμα. Ὡστε ὅχι ὁ Ἴδας, μὰ ὁ Λυδὸς Ποδαβρὸς, μ' αὐτόνε τὸ συλλογισμό του, τοῦ τὸ χαλνᾶει τὸ Ἄναθεμα τοῦ Βρούτου. Ὁ Ἴδας εἶναι περισσότερο σύμφωνος μέ τὸ Βρούτο, παρὰ μέ τὸν Καίσαρα. Τοῦ κάκου λοιπὸν τὸν φαντάστηκε σύμμαχό του ὁ δεῦτερος.

Ἀποδίνοντας τὰ τοῦ Καίσαρος τῇ Καίσαρι δὲν μπορῶ νὰ μὴν τοῦ σφιξῶ τὸ χέρι πού συμβουλευτήκε ἓνα τέτιο τίμο κ' ἐθνικὸ βιβλίο γιά νὰντικρούσει τὸ Βρούτο — τὸ ἴδιο βιβλίο πού τὸ συμβουλευτήκα καὶ γώ γιά τὸν ἴδιο σκοπὸ κ' ἔφτασα δυστυχῶς στὸ ἀντίθετο, νὰ βρῶ ὅηλ. τὸν Ἴδα ἀντὶ νὰ χαλνᾶει νὰ ὑποστηρίξει, ἀλοίμονο, τοῦ Βρούτου τὸ Ἄναθεμα.

ΓΡΑΚΧΟΣ ΓΡΑΙΚΟΣ

ΡΑΧΗΛ ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΚΛΑΙΕΙ.....

Ζήτω ὁ πόλεμος!!! Θὰ πάρουμε τόπους! Θὰ μεγαλώσῃ τὸ ἔθνος μας! Θὰ δοξαθοῦν οἱ ἀρχηγοὶ μας! Θὰ σκοτώσουμε Τούρκους!!

— Ὅλα αὐτὰ ἐγινάν καὶ μάλιστα καλλίτερα παρὰ ὅσο τὸ περιμέναμε.

— Ἡ παληκαριά μας φάνηκε μεγάλη, ἡ περηφάνεια μας θαυμαστή! Ὅλα καλά!...

— Ἐπήραμε ἴσως τόπους! Ἐμεγάλωσε ἴσως τὸ ἔθνος μας! Ἐδοξάσθησαν οἱ ἀρχηγοὶ μας, ὁ Πρωθυπουργὸς μας ἐγινε παγκόσμιος, ἔφαγε κ' ἤπιε στὸ Λονδίνο μαζί μέ τὰ μεγαλείτερα κεφάλια τῆς Εὐρώπης, ἐχαριεντίσθη, ἐχαριτολόγησε. Γιά Του, ὅπως λέγουν οἱ Κρητικοί. Τὰ κατάφερε τόσο περίφημα, πού θὰ μᾶς δώσουν ἔτι γυρεύουμε!!

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι θαυμάσια! Ἀλλὰ τὰ παιδιά μας, τὰ τιμημένα μας παιδιά, ὅσα ἐσκοτώθηκαν καὶ ὅσα θὰ σκοτωθοῦν, γιὰ τὸ δὲν ἐτελείωσε ἀκόμη ὁ πόλεμος, τὰ παιδιά μας τὰ χαμένα ποιὸς θὰ μᾶς τὰ δώσῃ πίσω;

Τὰ παιδιά μας πού κάθε μέρα σκοτώνονται ἢ πληγώνονται καὶ πεθαίνουν μέσα στὰ νοσοκομεία, πού τίποτα δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν ὅλα τὰ βότανα, ὅσα οἱ καλὲς, οἱ γλυκειές, οἱ εὐλογημένες βασιλοπούλες μας, μέ τὰ χερᾶκια τους τὰ μωσκομυρισμένα, πού τοὺς βάζουν ἀπάνω στὶς πληγές τους, γιὰ τὸ λαθωματιῆς εἶναι φαρμακωμένες ἀπὸ τὸ βόλι τοῦ ἐχθροῦ!!

Θὰ μᾶς δώσουν χώρες καὶ χωριά, καὶ κάμπους καὶ ρουμάνια, μὰ τὰ χαμένα μας παιδιά, τ' ἄξια μας παληκαρία κανεὶς δὲ μᾶς τὰ δίνει πιά!!

Παρίσι

ΡΑΧΗΛ